

HULPMIDDELENINFO

DAISYLECTUUR

Personen met een leeshandicap kunnen, naast lectuur omgezet in braille, ook gesproken lectuur gebruiken. DAISY (Digital Accessible Information System) is een op wereldschaal ontwikkelde standaard, die een set regels en definities omvat voor de aanmaak van een digitaal ingesproken en gestructureerd daisyboek. Daardoor bieden daisy-opnames volgende mogelijkheden voor de lezer/luisteraar:

- Geluidsfragmenten of delen van de tekst kunnen snel gevonden worden (het is niet nodig om de tekst helemaal af te lopen, men kan navigeren).
- De geluidsfragmenten kunnen aangevuld worden met geschreven teksten en afbeeldingen.
- De spreeknelheid kan versneld of vertraagd worden, waarbij de stem goed verstaanbaar blijft.
- Er is een hogere en constante geluidskwaliteit (geen bandslijtage).
- Cd's en geheugenkaartjes zijn robuuster en slijtvaster dan cassettes.
- Bij daisy online is er geen tastbaar medium (cassette, cd, geheugenkaartje) meer nodig.

Gesproken tekst in daisyformaat kan beluisterd worden met een daisyspeler/recorder, een computer of een voorleesmachine.

DAISY BELUISTEREN VANAF EEN CD

Een daisyspeler is een cd-speler met een aantal typische daisyfuncties om gesproken daisyboeken op een efficiënte manier te beluisteren. Het meest bekende type daisyspeler is het tafelmodel met cd-sleuf.

Met een daisyrecorder kan, naast het beluisteren van een daisy-cd, ook zelf gesproken tekst opgenomen worden.

Cd's kunnen ook beluisterd worden via een computer die beschikt over daisysoftware.

Een voorleesmachine leest gedrukte tekst voor door hem eerst te scannen vanaf papier. Sommige voorleesmachines beschikken over een ingebouwde cd-daisyspeler. Met dergelijke machine kunnen dus zowel gesproken als gedrukte tekst voorgelezen worden.

DAISY BELUISTEREN VANAF EEN GEHEUGENKAARTJE

De inhoud van een daisy-cd kan ook overgezet worden naar een geheugenkaartje. Sinds midden 2007 zijn er supercompacte daisyspelers (ter grootte van een pakje sigaretten) beschikbaar waarop een daisyboek kan geladen worden. Dat laden kan gebeuren vanaf een daisy-cd, of je kunt het daisyboek downloaden van internet. Voorbeelden van dergelijke compacte daisyspelers zijn de Milestone 312 en de PlexTalk Pocket. Omdat die daisyspelers zeer compact zijn, zijn ze uiterst geschikt voor onderweg.

Om die daisyspelers te kunnen gebruiken, moet je over een computer beschikken, omdat je eerst via de computer het daisyboek op een geheugenkaartje moet bewaren, waarna je het geheugenkaartje in de daisyspeler steekt.

Het geheugenkaartje kun je ook in een computer of in een gsm steken. Om het boek vervolgens met de computer of met de gsm te beluisteren, heb je daisysoftware nodig.

Naast de specifieke daisytoestellen heeft Olympus twee courante memorecorders in zijn gamma die in staat zijn daisylectuur weer te geven en die toegankelijk zijn via Nederlandse spraakweergave en spraakherkenning; de DM-5 en DM-7.

DAISY BELUISTEREN VIA INTERNET - DAISY ONLINE

In 2010 werd het 'daisy online delivery protocol' op punt gesteld. Dat protocol legt vast hoe daisylectuur moet doorgestuurd worden over het internet. Er komen geen cd's of geheugenkaartjes meer aan te pas.

De aanbieders van daisy online breiden constant hun aanbod uit.

Zowel de tafelmodeldaisyspelers als de pocketmodellen zijn beschikbaar in versies die het daisy online-protocol ondersteunen. Voorbeelden daarvan zijn de PlexTalk Linio, PlexTalk Linio Pocket, de Victor Reader Stream en de Orion Webbox2. Met die toestellen kan de gesproken daisylectuur binnengehaald worden om te beluisteren.

De toestellen kunnen met een kabel of draadloos (wifi) met het internet verbonden worden. In praktijk wordt veel gebruik gemaakt van wifi.

DAISY OPNEMEN EN AANMAKEN

Je kunt ook zelf gesproken teksten opnemen en er een structuur in aanbrenge die conform is met de daisystandaard. Het resultaat kan dan rechtstreeks op een cd weggeschreven worden. Er zijn enkele daisyspelers die ook in staat zijn om als daisyrecorder te fungeren.

Je kunt ook daisy opnemen en aanmaken met de computer. Hiervoor bestaat een ruime keuze aan daisyproductiesoftware, gaande van gratis freeware tot gesofisticeerde programma's voor productiecentra. Microsoft Word heeft de mogelijkheid een tekst te bewaren als gesproken daisybestand.

VOORBEELD: AUDIOKRANT

Een bekende toepassing in Vlaanderen die gebruik maakt van de daisystructuur, is de Audiokrانت. Audiokrانت is de gesproken versie van zeven Vlaamse kranten. Meer uitleg over de Audiokrانت is terug te vinden in de Hulpmiddelenflash 'Audiokrانت & Digikrant' en op de site van Kamelego.

INFORMATIEBRONNEN

- Infovisie Magazine: bijna in elk nummer sinds 2010 komt daisy op een of andere manier aan bod.
- Daisyconsortium: www.daisy.org
- AudioKrant: www.kamelego.be
- Vlibank: www.vlibank.be:
2.3.2.11. luisteren naar gesproken lectuur

Een beschrijving van een hulpmiddel of een aanpassing in deze tekst wil niet zeggen dat het hulpmiddel of de aanpassing terugbetaald wordt door het VAPH. Informatie over terugbetaling door het VAPH kunt u vinden op de website van het VAPH: www.vaph.be.